

197. עתיד גיטו וילנה לפי דו"ח מפקד משטרת הביטחון והס"ד

דו"ח מצב של מפקד משטרת הביטחון Sicherheitspolizei והס"ד בליטא

לחודש יולי 1943

31 ביולי 1943

... יהודים

במשך החודש הנסקר, עסקה התעמולה העוינת בצורה גוברת ביהודים. בגיטאות השונים הופצו שמועות, כי בזמן הנראה לעין יבוצעו אקציות גדולות (Grossaktionen) וכתוצאה מהן לא בלבד הילדים, הזקנים והתשושים, אלא כל תושבי הגיטאות, עד האחרון, יירו על-ידי משטרת הביטחון. הדברים הגיעו עד כדי כך, שתחנת השידור ממוסקבה מסרה את שמות המוציאים לפועל של האקציות האמורות, ס"ס שטאנדארטנפיהרר יגר (Jäger) וס"ס אוברשטורמפיהרר נויגבאואר (Neugebauer). בגיטאות השונים ובייחוד בגיטו וילנה שולטת אפוא, אווירה של פאניקה. בשני מחנות לכריית כבול (Torflager) בקרבת וילנה ניסו היהודים להימלט ולהתחבר לקבוצת באנדיטים.

במחנה השלישי לכריית כבול ננקטו אמצעי תגמולי והנותרים מהם, ביחד עם מחנה היהודים הרביעי לכריית כבול, הועברו לגיטו וילנה. אמצעי זה היה חיוני, מפני שנציב הנפה (Gebietskommissar) וילנה הבטיח, מסיבות הכרוכות באספקת אנרגיה, למפקד משטרת הביטחון והס"ד בליטא, להחזיק את כל היהודים בארבע מחנות לכריית כבול, ולמרות מתן הוראה חוזרת לא היה מסוגל לדאוג לשמירה קבועה ומסודרת בהם. בנוסף לארבע המחנות היהודים לכריית כבול שפורקו, נמצאים עוד מחוץ לגיטו וילנה שני מחנות יהודים של OT [ארגון טוט], הצריכים לסיים עד 1.9.1943 את כביש החיבור החשוב וילנה-קובנה. מיד לאחר סיום עבודות אלה, יפורקו גם מחנות יהודים אלה [ואסיריהם] יובאו לגיטו המרכזי בוילנה.

מצבו המסוכן של אזור וילנה עקב שטחי הפרטיזונים הגובלים והפעילות של PW**, מחייב להוציא את היהודים מאזור וילנה ולרכז אותם באורח שוטף ב-KL [מחנות ריכוז] במקומות אחרים. על כך שאמצעים אלה חיוניים, מצביע המקרה שאירע ב-25.7.1943 בקרבת וילנה: באותו יום עלה בפעם הראשונה בידי קבוצה של כ-30 יהודים לעזוב את העיר, להשיג נשק ולהתחבר לבאנדיטים. הקבוצה נתפסה על-ידי קומאנדו לציד פרטיזונים של הגרמנים ומשטרת הביטחון והסדר (Ordnungspolizei) הליטאית, וברובה הגדול הוצאה להורג בירייה...

א"ר ייווא, 96 — Occ E3b

* רצח.

** הכוונה כנראה ל-Polnische Widerstandsbewegung—תנועת ההתנגדות הפולנית. יחידות של א"ק שפעלו בסביבות וילנה.